

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie płk. S. M. podejrzanego z art. 231 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 9 grudnia 2021 r.
skargi obrońcy podejrzanego na przewlekłość postępowania przygotowawczego
prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w G. w sprawie o sygnaturze akt PO
VIII Ds. (...),
na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na
naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu
przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i
postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r., poz. 75 ze
zm.),

p o s t a n o w i ł

I. oddalić skargę;

**II. obciążyć podejrzanego kosztami postępowania
skargowego.**

UZASADNIENIE

W dniu 25 maja 2021 r. do Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej
w G. wpłynęła skarga wniesiona przez obrońcę podejrzanego płk. S. M. na naruszenie
prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym
przez Prokuraturę Okręgową w G. o sygn. akt PO VIII Ds. (...), bez nieuzasadnionej zwłoki.
Nadto na zasadzie art. 12 ust. 4 w/w ustawy, skarżący wniósł o przyznanie S. M. od Skarbu
Państwa kwoty 20.000 zł.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w niniejszej sprawie śledztwo trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia. Podkreślono, że postępowanie przygotowawcze toczy się już przez okres ponad 4 lat, zaś w ciągu ostatnich dwóch lat z udziałem podejrzanego płk. S. M. nie wykonano żadnych czynności i nie zakończono tego postępowania. W sprawie nie są podejmowane decyzje merytoryczne i mimo, że przeprowadzono już końcowe zaznajomienie z materiałami, śledztwo nie zostało zakończone do chwili obecnej. W ocenie skarżącego postępowanie nie jest prowadzone terminowo.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Okręgowej w G. wniósł o jej oddalenie jako niezasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego okazała się nieuzasadniona i należało ją oddalić.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. akt I KSP 1/19, oddalił wcześniejszą skargę na przewlekłość postępowania złożoną przez obrońcę płk. S. M.. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd podkreślił, że jakkolwiek postępowanie (prowadzone wówczas pod sygn. akt PO IV Ds. (...) przez Prokuraturę Okręgową w W.) trwa od stycznia 2017 r., to w świetle realiów tego skomplikowanego śledztwa nie można przyjąć, iż jest ono prowadzone przewlekłe, czy opieszale. Zwrócił uwagę, że sama długotrwałość postępowania nie przesądza, że doszło do jego przewlekłości, która zachodzi dopiero wtedy, gdy postępowanie jest prowadzone rozwlekłe, ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Chodzi bowiem o to, by czynności zmierzające do wydania decyzji procesowych kończących dany etap procesu karnego „odbywały się właśnie bez zbędnej zwłoki, bez nieuzasadnionego opóźnienia”.

Następnie niniejsza sprawa została przekazana Prokuraturze Okręgowej w P., zaś od dnia 17 grudnia 2019 r. jest prowadzona przez Prokuraturę Okręgową w G.. Wydział do spraw Wojskowych

tej Prokuratury nadzoruje śledztwo o sygn. akt PO VIII 1 Ds. (...), przeciwko

M. B. (i innym, w tym przeciwko płk. S. M.) podejrzanemu o dokonanie przestępstw z art. 21 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. oraz z art. 21 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k., w związku z realizacją zamówienia publicznego na dostawę sprzętu meteorologicznego numer (...) i umowy dostawy nr (...) na rzecz [...] Regionalnej Bazy [...] w W..

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą skargę stwierdza, że wnikliwa analiza całokształtu czynności podejmowanych przez Prokuraturę Okręgową w G. w kontekście przesłanek określonych w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, prowadzi do wniosku, iż zarzut przewlekłości postępowania nie potwierdził się.

Jest rzeczą oczywistą, że dla ustalenia, czy w postępowaniu przygotowawczym nastąpiła przewlekłość w rozumieniu powyższej ustawy, sąd rozpoznający skargę jest zobowiązany do oceny terminowości i prawidłowości czynności podjętych przez organ procesowy, uwzględniając charakter sprawy oraz stopień faktycznej i prawnej jej złożoności. Analizując powody i terminowość rozpoznawania sprawy, a w szczególności długość terminów pomiędzy kolejnymi czynnościami, należy podkreślić, że o przewlekłości postępowania nie stanowi automatycznie samo przekroczenie terminów śledztwa czy dochodzenia, określonych w art. 310 k.p.k. i art. 325i k.p.k. W literaturze podkreśla się, że wskazane tam terminy w ograniczonym tylko stopniu mogą być przydatne dla oceny sprawności postępowania (*por. M. Laskowski, Skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego (pierwsze refleksje), Przegląd Sądowy 2010, Nr 9, s. 100 - 101*). Należy podzielić pogląd, że chociaż nie są to wyznaczniki decydujące, to jednak stanowią istotną wskazówkę co do tego, jaki czas ustawodawca uznał za właściwy dla modelowego przebiegu postępowania przygotowawczego, prowadzonego w formie śledztwa czy dochodzenia. Należy brać także pod uwagę przedmiot prowadzonego postępowania. Zwłaszcza śledztwa dotyczące przestępczości zorganizowanej, gospodarczej czy karno-skarbowej, będą z zasady wymagać więcej czasu, zaś ocena przewlekłości musi uwzględniać i te okoliczności.

Prokurator podniósł w pisemnej odpowiedzi na skargę, że niniejsze postępowanie charakteryzuje się wysokim poziomem skomplikowania pod względem prawnym i faktycznym. Obejmuje liczne, obszerne, powiązane ze sobą podmiotowo i przedmiotowo okoliczności i wątki związane z będącymi jego przedmiotem nieprawidłowościami, które dotyczą przetargów publicznych na zakup wysoce specjalistycznego sprzętu meteorologicznego dla Sił Zbrojnych RP w okresie lat 2012 - 2016. Było to podstawą do przeprowadzenia bardzo wielu czynności procesowych, co wynikało z potrzeby weryfikacji szeregu dodatkowych, zgłaszanych m.in. przez świadków, nieprawidłowości w zakresie dostarczonego sprzętu meteorologicznego, kupowanego za wielomilionowe kwoty z budżetu Skarbu Państwa.

W tej odpowiedzi prokurator na 9 stronach wymienił czynności procesowe, jakie podjęto w sprawie już po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2019 r. przez Sąd Najwyższy poprzedniej skargi obrońcy podejrzanego na przewlekłość postępowania. Tylko tytułem przykładu należy wskazać niektóre z tych czynności, a mianowicie:

W okresie od 14 sierpnia 2019 r. do 13 stycznia 2020 r.:

- wykonywano na bieżąco analizę dokumentacji przetargów publicznych odnoszącej się do realizacji dostaw będących przedmiotem śledztwa;

- przesłuchano w charakterze świadka st. chor. szt. K. P. ;

- uzyskano dane od M. C. - firma D. - w zakresie przedłożonego w toku postępowania przetargowego przez firmę X. pisma z dnia 15.07.2014 r. dotyczącego wdrożenia w firmie X. systemu A. - uzyskano kopię umowy i faktur w tym zakresie;

- celem weryfikacji stanu faktycznego dostarczonego sprzętu, w szczególności, czy spełniał on wymagania określone przez zamawiającego w SIWZ, rozpoczęto wykonywanie oględzin sprzętu meteorologicznego zakupionego przez SZ w latach 2012 - 2015 od szeregu wymienionych w piśmie firm.

W okresie od 14 stycznia 2020 r. do 15 lipca 2020 r.:

- przesłuchano w charakterze świadka M. B. z [...] w W., na okoliczność udziału w postępowaniu przetargowym (...);

- celem weryfikacji stanu dostarczonego sprzętu, w szczególności, czy

spełniał on wymagania określone przez zamawiającego w SIWZ, wykonano kolejne oględziny sprzętu meteorologicznego zakupionego przez SZ w latach 2012 - 2015 od wskazanych firm, przy czym w odniesieniu do tego sprzętu uzyskano także szereg dokumentacji magazynowej, księgowo-finansowej i sprzętowej;

W okresie od 16 lipca 2020 r. do 14 stycznia 2021 r.:

- Wojskowy Sąd Okręgowy w W., po zapoznaniu się z wnioskami Prokuratury Okręgowej, uznając potrzebę przeprowadzenia analizy przepływów finansowych pomiędzy wytypowanymi osobami i firmami za zasadną, wydał kilka postanowień o zwolnieniu z tajemnicy bankowej wskazanych w odpowiedzi prokuratora banków, w zakresie wnioskowanych kont. Postanowienia te skierowano do poszczególnych banków w celu ich realizacji i do dnia 14 stycznia 2021 r. uzyskano praktycznie komplet danych bankowych, za wyjątkiem danych z A..

W okresie od 15 stycznia 2021 r. do 31 maja 2021 r.:

- zrealizowano kolejne czynności w zakresie sprzętu dostarczonego w ramach umów podpisanych w wyniku rozstrzygnięcia postępowań przetargowych objętych śledztwem w wymienionych w piśmie instytucjach;

- pozyskano brakującą dokumentację rachunków bankowych z A. S.A.;

- po uzyskaniu całości materiału odnoszącego się do kont bankowych osób i firm objętych postępowaniem (łącznie uzyskano dane na temat 95 rachunków bankowych prowadzonych na ich rzecz) zlecono przeprowadzenie przez wyspecjalizowaną komórkę analityczną Centralnego Biura Antykorupcyjnego stosownej analizy zebranych danych, celem ewentualnego ujawnienia operacji bankowych realizowanych pomiędzy przedstawicielami podmiotów biorących udział w postępowaniach przetargowych, a żołnierzami i/lub pracownikami jednostek wojskowych ogłaszających takie postępowania.

W podsumowaniu tych czynności prokurator podniósł – „na obecnym etapie analizy, potwierdzono nieprawidłowości związane z przeprowadzeniem i odbiorem sprzętu meteorologicznego dostarczonego w ramach trzech ustalonych postępowań przetargowych z okresu 2012 - 2015”.

Należy zgodzić się z prokuratorem, że z uwagi na powiązania podmiotowe osób z firm dostarczających sprzęt oraz osób, które pełnią lub pełniły służbę w Szefostwie Służby Hydrometeorologicznej Sił Zbrojnych RP, przeprowadzenie

kompleksowego postępowania dowodowego wynikało z potrzeby realizacji dyrektywy zawartej w art. 297 § 1 k.p.k. oraz w art. 34 § 1 k.p.k., aby zagwarantować możliwie pełne wyjaśnienie wszystkich okoliczności, doprowadzenie do precyzyjnego określenia ról poszczególnych osób, które były odpowiedzialne za ujawnione w toku śledztwa nieprawidłowości oraz po zakończeniu tych czynności, ewentualne całościowe sformułowanie i uzupełnienie tym osobom stawianych im zarzutów w sposób, który będzie obejmował wszystkie stwierdzone w toku śledztwa nieprawidłowości oraz zapewni właściwe i pełne dokonanie prawno - karnej oceny ich czynów. Z tych względów celowe było prowadzenie jednego postępowania, gdyż prowadząc je oddzielnie, wiele czynności procesowych byłoby utrudnionych, dublowanych, byłoby ono bardziej długotrwałe i odnosiłoby się fragmentarycznie do poszczególnych okoliczności, nie dając jednocześnie obrazu wszystkich połączonych ze sobą zachowań ustalonych osób w tym okresie.

Wystarczy wskazać, że akta postępowania (niezależnie od niejawnego ich części) liczą w chwili obecnej 63 tomy, co dodatkowo dowodzi jego obszerności i złożoności.

W podsumowaniu tych wszystkich okoliczności (przy uwzględnieniu także treści materiałów niejawnego przekazanych do Sądu Najwyższego), należy stwierdzić, że nie nastąpiło naruszenie prawa podejrzanego płk. S. M. do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki. W tej sytuacji skargę, zgodnie z treścią art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należało oddalić.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

